

**INGEN SKA LÄMNAS
UTANFÖR**

Strategi mot hemlöshet i Örebro.

**Örebro kommuns arbete för en nollvision mot
hemlöshet.**

FOTO: Roine Magnusson/Scandihav Bildbyrå

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för Prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Beslutad av Kommunstyrelsens utskott för socialt förebyggande arbete, den 29 mars 2022, § 9

Dokumentansvarig på politisk nivå: Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Säkerhetschef

Sammanfattning

En bostad är en grundläggande mänsklig rättighet och en förutsättning för möjligheten att forma tillvaron och planera för framtiden, både som individ och som del av det demokratiska samhället. Att denna grundläggande rättighet tillgodoses är avgörande för att Örebro kommun ska leva upp till de målsättningar kring social hållbarhet - mänskliga rättigheter, demokrati, folkhälsa, jämställdhet och jämlikhet - som beskrivs i Vårt hållbara Örebro, kommunens program för hållbar utveckling.

Syftet med denna strategi är att, på en kommunövergripande nivå, beskriva Örebro kommuns strategiska vägval för att förebygga och motverka hemlöshet lokalt och därmed bidra till en nollvision mot hemlöshet i Örebro. En nollvision är beroende av att en mängd aktörer i samhället sluter upp och samarbetar med visionen som gemensamt fokus. Det handlar om aktörer på lokal, regional och även nationell nivå - liksom inom både offentlig, ideell och privat sektor.

Hemlöshetsfrågan behöver integreras och beaktas i alla de processer som hanterar samhällsplanering, bostadsförsörjning, boendelösningar, integration, sociala och medicinska stödinsatser, arbetsmarknadsåtgärder och missbruksvård, liksom övriga processer som påverkar människors möjligheter att anskaffa och behålla en bostad. Detta dokument är avsett att beskriva Örebro kommuns strategi för att konkretisera målen i Vårt hållbara Örebro – med ambitionen att på sikt uppnå nollvisionen mot hemlöshet i samverkan med andra aktörer. Ingen invånare ska behöva vara hemlös i Örebro kommun.

Örebro kommun ska utifrån fyra strategiska områden verka i riktning mot nollvisionen genom att skapa förutsättningar för samverkan, arbeta främjande för bostäder åt alla, förebygga vräkningar liksom de sociala problem som riskerar att leda till hemlöshet samt åtgärda den befintliga hemlösheten.

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Inledning.....	5
Hemlöshet nationellt.....	5
Hemlöshet lokalt	5
2. Vårt hållbara Örebro	6
3. Nollvision mot hemlöshet	6
Nollvision mot hemlöshet i Örebro	7
Ett gemensamt nollvisionsarbete	7
4. Definition av hemlöshet.....	8
Socialstyrelsens definition.....	8
Hemlöshet på individuell och strukturell nivå.....	8
5. Ansvar för hemlöshet.....	9
Ansvar på nationell och regional nivå	9
Ansvar på lokal nivå	10
Den enskildes ansvar	11
6. Grundläggande perspektiv	11
<i>Delaktighet och inkludering.....</i>	<i>11</i>
<i>Jämlikhet .....</i>	<i>11</i>
<i>Barnrättsperspektiv.....</i>	<i>12</i>
<i>Jämställdhet.....</i>	<i>12</i>
<i>Likabehandling.....</i>	<i>12</i>
<i>Helhetsperspektiv .....</i>	<i>12</i>
7. Örebro kommuns strategiska områden.....	12
Strategiområde 1: <i>Förutsättningar</i> . Uthållig organisation för ett nollvisionsarbete. ...	12
Strategiområde 2: <i>Främjande</i> . Bostäder för alla.	13
Strategiområde 3: <i>Förebyggande</i> . Vräkningsförebyggande arbete	14
Strategiområde 4: <i>Åtgärdande</i> . Effektiva, likvärdiga och kvalitativa insatser.....	15
8. Strategins giltighetstid.....	15
9. Implementering och uppföljning.....	15
Appendix.....	16
Vårt hållbara Örebro – Program för hållbar utveckling	16
<i>Mål .....</i>	<i>16</i>
<i>Samhällsbehov .....</i>	<i>16</i>
Relaterade uppdrag och styrdokument på lokal nivå.....	17
Relaterade uppdrag och styrdokument på nationell nivå.	17
Bilaga 1 - Förslag till åtgärder.....	18
<i>Frågor att bevaka .....</i>	<i>18</i>
<i>Samverkan att utveckla: .....</i>	<i>18</i>
<i>Arbetsätt att fortsätta med/utveckla.....</i>	<i>19</i>
<i>Frågor att utreda: .....</i>	<i>20</i>

1. Inledning

Hemlöshet är en av våra stora samhällsutmaningar - i Örebro, liksom i andra städer i Sverige och runtom i världen. Skälen till att växla upp arbetet mot hemlöshet är många, allt från lokala erfarenheter av hemlöshetens effekter och de lokala målen för hållbar utveckling, till de internationella konventioner som Sverige har undertecknat där rätten till en bostad är en grundpelare. Eftersom hemlöshetens orsaker är mångfacetterade, liksom dess lösningar, krävs ett stort mått av samverkan och uthålligt strategiskt arbete på olika nivåer i samhället för att den ska kunna motverkas.

Syftet med denna strategi är att, på en kommunövergripande nivå, beskriva Örebro kommuns strategiska vägval för att förebygga och motverka hemlösheten lokalt och därmed bidra till en nollvision mot hemlöshet i Örebro. För att konkretisera arbetet krävs vidare beslut om prioriterade målgrupper, mål och åtgärder.

Målgrupp för det arbete som sker med utgångspunkt i denna strategi är de invånare som av olika anledning saknar förutsättning att anskaffa eller behålla en egen bostad, och där kommunens stödinsatser krävs för att hemlösheten ska brytas eller undvikas.

Hemlöshet nationellt

På nationell nivå ökar framförallt den strukturella hemlösheten, det vill säga den hemlöshet där man inte har några andra problem än att man saknar en egen bostad.¹ Det kan till exempel handla om att man inte har en tillräckligt hög inkomst alternativt saknar de köpoäng eller sociala nätverk som krävs. Hyresvärdarnas krav på hyresgästen har skärpts och bristen på tillgängliga bostäder ställer höga krav på den bostadssökande. Många hyresvärdar godkänner inte försörjningsstöd som inkomst och de som har betalningsanmärkningar utesluts också ofta från möjligheten att teckna ett eget hyreskontrakt.^{2,3} En annan tendens är att andelen kvinnor, personer med utländsk bakgrund samt barn i hemlöshet ökar. På individnivå kan faktorer som missbruk, kriminalitet, psykisk ohälsa, funktionsnedsättning⁴ och våld i nära relation ha betydelse för om en individ hamnar i en situation av hemlöshet.

Enligt Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet 2017 hade en dryg tredjedel av de vuxna hemlösa barn under 18 år.⁵ Hemlöshet, osäkert boende och extrem trångboddhet kan få negativa konsekvenser för barns psykiska och fysiska hälsa, och skolgång.

Hemlöshet lokalt

Det saknas aktuella siffror över hemlöshetens omfattning i Örebro kommun. Viss statistik och kunskap finns hos de kommunala verksamheter som möter personer i hemlöshet och det civila samhällets organisationer kan komplettera bilden genom sina

---

¹ Marcus Knutagård, Arne Kristiansen, Kjell Larsson, Ingrid Sahlin. (2020) Forskning i korthet #14 om Hemlöshet. En kunskapsöversikt från Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE), s. 2.

² Hans Swärd. (2020) Hemlöshet i Norden, utvecklingen av nordisk bostadspolitik. Nordens välfärdscenter. s. 18-20.

³ <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/ekonomiskt-bistand/hemloshet/om-hemloshet-och-utestangning-fran-bostadsmarknaden/> (Socialstyrelsen 2021-07-02).

⁴ Funktionsnedsättning omfattar nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. (Socialstyrelsens termbank 2022-02-25).

⁵ <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/ekonomiskt-bistand/hemloshet/om-hemloshet-och-utestangning-fran-bostadsmarknaden/> Senast faktagranskad: 2018-11-14 (Socialstyrelsen 2022-01-28).

verksamheter. Det finns tecken på att gruppen hemlösa blir alltmer heterogen och att fler unga, kvinnor och nyanlända personer drabbas. Den regionala bostadsmarknadsanalysen 2020 visade ett underskott på bostäder i Örebro kommun och att det framförallt drabbar personer med svag ställning på bostadsmarknaden.⁶

Ett systematiskt uppföljnings- och analysarbete är en viktig förutsättning för det utvecklingsarbete som krävs för att motverka hemlösheten. En del av strategin är därför att skapa stabila och uthålliga arbetsätt för detta och möjliggöra för flera aktörer att bidra till en gemensam bild av och förståelse för hemlösheten lokalt.

2. Vårt hållbara Örebro

En bostad är en grundläggande mänsklig rättighet och en förutsättning för möjligheten att forma tillvaron och planera för framtiden, både som individ och som del av det demokratiska samhället. Hemmet spelar en avgörande roll när det kommer till att kunna sköta sin hälsa, bedriva studier, ha ett arbete och ett stabilt socialt nätverk.

Att denna grundläggande rättighet tillgodoses är också avgörande för att Örebro kommun ska leva upp till de målsättningar kring social hållbarhet - mänskliga rättigheter, demokrati, folkhälsa, jämställdhet och jämlikhet - som beskrivs i Vårt hållbara Örebro, kommunens program för hållbar utveckling. Målen som är satta till 2030 och 2050 omfattar alla invånare i Örebro kommun - oavsett kön, könsöverskridanden identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, språk, socioekonomisk status eller eventuell utsatt position.⁷ Alla ska ges förutsättningar att både bidra till och komma i åtnjutande av ett mer jämställt, jämlikt, inkluderande och tryggt Örebro. För att människorna som lever i Örebro kommun ska kunna bidra till samhällets utveckling och ta del av dess välfärdstjänster behöver hemlösheten och dess konsekvenser motverkas och förebyggas.

”När alla människors grundläggande behov och rättigheter tillgodoses finns förutsättningar för demokratiska, fredliga och inkluderande samhällen.”⁸

3. Nollvision mot hemlöshet

Nollvisioner blir allt vanligare som förhållningssätt och arbetsverktyg i hanteringen av komplexa frågor där det krävs samverkan för att för att nå framgång. Ett exempel är den svenska nollvisionen inom trafikområdet som anses ha bidragit framgångsrikt till att man kunnat få ner antalet döda och allvarligt skadade i trafiken. Ur ett etiskt perspektiv är det många gånger inte rimligt att ha någon annan övergripande målsättning än noll, vilket gäller även hemlöshetsfrågan. Det som enligt forskningen är avgörande för ett framgångsrikt arbete med nollvisioner är (1) ett vetenskapligt förhållningssätt till problemformulering och åtgärder (2) övergripande strategier och policyprogram (3)

⁶ Läget på bostadsmarknaden i Örebro län 2020 – Bostadsmarknadsanalys för Örebro län 2020. Länsstyrelsen Örebro län. Dnr: 405-4706-2020. s. 18-19.

⁷ Med utsatt position menas här t ex utsatthet för våld, psykisk ohälsa, missbruk, exploatering eller fattigdom.

⁸ Program för hållbar utveckling, Örebro kommun s. 18.

långsiktighet och uthållighet (4) system och struktur utifrån en tydlig organisation.⁹ Detta är inte förutsättningar som behöver vara på plats när man antar en nollvision, men är avgörande för att alla relevanta aktörer – som system betraktat – ska kunna bedriva ett samlat utvecklingsarbete i riktning mot noll.

Nollvision mot hemlöshet i Örebro

Nätverket för sociala frågor i Örebro – en sammanslutning av föreningar och intresseorganisationer inom det civila samhället – har sedan 2008 påtalat behovet av en nollvision mot hemlöshet i Örebro. Örebro kommun ställer sig bakom den etiska princip som en nollvision utgör. Att ingen invånare ska behöva vara hemlös ska vara den övergripande och långsiktiga målsättningen för Örebro kommuns arbete mot hemlöshet.

På Örebro kommun vilar ett stort ansvar när det gäller hemlöshet ur både ett främjande, förebyggande och åtgärdande perspektiv. Kommunen har det yttersta ansvaret för att människor som bor eller vistas här får det stöd och den hjälp som de behöver.¹⁰ Det är dock inte kommunens ansvar att tillhandahålla bostäder till alla individer som står utan bostad, utan att ge stöd till de invånare som saknar förmåga att anskaffa och behålla en bostad på egen hand.¹¹

Ett gemensamt nollvisionsarbete

Att möta människors behov innebär att ta hänsyn till en komplex bild där många olika aspekter spelar in, vilket kräver att samhället som helhet bidrar till stabila stödstrukturer för de som behöver. En nollvision mot hemlöshet är därför beroende av att en mängd aktörer i samhället sluter upp och samarbetar med visionen som gemensamt fokus. Det handlar om aktörer på lokal, regional och även nationell nivå - liksom inom både offentlig, ideell och privat sektor. Arbetet behöver präglas av ett systematiskt och långsiktigt arbete där samhällsaktörerna skapar en bred förståelse och handlingskraft kring de utmaningar som ligger till grund för hemlösheten lokalt.

Alla relevanta samhällsaktörer behöver ha en gemensam målsättning att ingen ska falla mellan stolar eller behöva misslyckas i sina ambitioner om ett eget boende. Detta arbete kräver en långsiktig och uthållig samverkan och dialog med utgångspunkt i en gemensam vision och gemensamma principer. En del av kommunens strategi mot hemlöshet är att ta ansvar för samordningen av detta arbete samt bidra till att andra aktörer ges förutsättningar att delta i arbetet.

Hemlöshetsfrågan behöver integreras och beaktas i alla de processer som hanterar samhällsplanering, bostadsförsörjning, boendelösningar, integration, sociala och medicinska stödinsatser, arbetsmarknadsåtgärder och missbruksvård, liksom övriga processer som påverkar människors möjligheter att anskaffa och behålla en bostad. Detta dokument är avsett att beskriva Örebro kommuns strategi för att konkretisera målen i Vårt hållbara Örebro – med ambitionen att på sikt uppnå nollvisionen mot hemlöshet i samverkan med andra aktörer.

---

⁹ Kristianssen, A. & Andersson, R. (2022). What is a Vision Zero policy? Lessons from a multi-sectoral perspective. I: Karin Edvardsson Björnberg; Matts-Åke Belin; Sven Ove Hansson; Claes Tingvall, The Vision Zero Handbook: Theory, Technology and Management for a Zero Casualty Policy. Springer.

¹⁰ Socialtjänstlagen 2 kap. 1 §

¹¹ Socialtjänstlagen 3 kap. 1-2 §§

4. Definition av hemlöshet

Hur vi väljer att definiera och förstå hemlöshet får konsekvenser för hur vi tar oss an den och vilka personer och grupper som inkluderas respektive exkluderas. Forskningen pekar på att det ofta handlar om en sammansatt problematik som orsakar hemlöshet, men det saknas en enskild etablerad förklaringsmodell och definition. Flera faktorer samspelar och olika grupper av hemlösa påverkas på olika sätt av riskfaktorer på olika nivåer.¹² Socialstyrelsen kartlägger hemlösheten på nationell nivå och har i det syftet tagit fram en definition som innebär en kategorisering av olika typer av hemlöshet. Det finns praktiska fördelar med att utgå från samma definition på lokal nivå, bland annat för att öka möjligheten till jämförelser med andra kommuner.

Socialstyrelsens definition

Socialstyrelsens definition av hemlöshet omfattar fyra olika situationer som personer kan befinna sig i under en kortare eller längre tid. Det är vanligt att individer rör sig mellan de olika situationerna. Definitionen belyser bland annat att hemlöshet inte är en egenskap hos individen. Det som hemlösa personer har gemensamt är att de befinner sig i en mer eller mindre osäker boendesituation som innebär att de varken äger eller har besittningsrätt över sin bostad.

1. Akut hemlöshet

Personen är hänvisad till akutboende, härbärge, jourboende, skyddade boenden eller motsvarande. Här ingår också personer som sover i offentliga lokaler, utomhus eller i trappuppgångar, tält, bilar eller motsvarande.

2. Institutionsvistelse och stödboende

Personen är antingen intagen eller inskriven på en kriminalvårdsanstalt, ett hem för vård och boende (HVB), ett familjehem eller en SiS-institution, eller bor på ett stödboende som drivs av socialtjänst/hälso- och sjukvård. Personen ska flytta därifrån inom tre månader, men har inte någon egen bostad ordnad inför flytten eller utskrivningen. Hit räknas även de personer som skulle ha skrivits ut eller flyttat, men som är kvar på grund av att de inte har någon egen bostad ordnad.

3. Långsiktiga boendelösningar

Personen bor i en av kommunen (socialtjänsten) ordnad boendelösning såsom försökslägenhet, träningslägenhet, socialt kontrakt, kommunalt kontrakt eller motsvarande på grund av att personen inte får tillgång till den ordinära bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal (eller kontrakt) där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler.

4. Eget ordnat kortsiktigt boende

Personen bor tillfälligt och kontraktslöst hos kompisar/bekanta, familj/släktingar eller har ett tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt hos en privatperson.¹³

Hemlöshet på individuell och strukturell nivå

Socialstyrelsens fyra hemlöshetsituationer säger ingenting om vilka grupper i samhället som berörs (t ex äldre funktionsnedsatta, EU/EES-medborgare eller personer med

¹² Knutagård, Kristiansen, Larsson, Sahlin. (2020) *Forskning i kortbet #14* om Hemlöshet, s. 3.

¹³ Förebygga och motverka hemlöshet - Analys och förslag för fortsatt arbete inom socialtjänsten. Socialstyrelsen. Artikelnummer 2021-9-7582 s. 91.

missbruksproblematik). Kommunens ansvar på individnivå ser olika ut för olika grupper vilket beskrivs närmare under avsnitt 5, ”Ansvar för hemlöshet”.

För att synliggöra olika bakomliggande orsaker i relation till hemlöshetssituationerna samt lagstiftning och kommunens ansvar, är en beskrivning av hemlösheten på individuell och strukturell nivå relevant:

Hemlöshet kan på *individuell nivå* grunda sig i sociala problem utifrån exempelvis missbruk, psykisk ohälsa, skulder, våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck. Det kan också handla om att man har en funktionsnedsättning som medför ett behov av stöd i sin bostad. I dessa fall finns lagstiftning (SoL och LSS) som berättigar till olika typer av stödinsatser från kommunen.

På en *strukturell nivå* handlar hemlösheten om brist på tillgängliga bostäder som innebär att personer på grund av låg betalningsförmåga, skulder eller betalningsanmärkningar varken har råd att köpa eget boende eller kan få ett förstahandskontrakt. Det kan också handla om att man saknar de köpoäng eller sociala nätverk som krävs för att komma in på bostadsmarknaden.¹⁴

Bristen på tillgängliga bostäder är inte i huvudsak en socialtjänstfråga men leder till att stora grupper ställs utanför den ordinarie bostadsmarknaden och att allt fler söker sig till socialtjänsten för att lösa sina boendeproblem.¹⁵ Det är därför viktigt att motverka de strukturer i samhället som bidrar till att människor stängs ute från bostadsmarknaden. På lokal nivå handlar det om ett nära samarbete mellan bland annat stadsplanering och socialtjänst för att gemensamt följa och analysera utvecklingen och påtala behov av åtgärder för att möta de utmaningar som identifieras.

5. Ansvar för hemlöshet

För att förebygga, motverka och på sikt undanröja hemlösheten krävs strategiska och samordnade insatser inom och mellan olika samhällsnivåer, samt en tydlig ansvarsfördelning mellan dem. På lokal nivå krävs också ett både strategiskt och operativt samarbete mellan olika aktörer - så som kommunen, Region Örebro län, Länsstyrelsen, Kronofogden, Kriminalvården, privata och offentliga hyresvärdar samt det civila samhället - för att främja social hållbarhet och motverka hemlöshet. Nedan beskrivs ansvarsfördelningen översiktligt mellan nationell, regional och lokal nivå samt invånare.

Ansvar på nationell och regional nivå

Rätten till en bostad är en mänsklig rättighet. Framförallt är rätten till en lämplig bostad reglerad i konventionen för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (artikel 11:1). Sverige har skrivit under konventionen och är bunden att infria den. Konventionen innehåller flera regler som ska ge invånare skydd mot fattigdom, hemlöshet och andra ovärdiga levnadsvillkor. Rätten till bostad slås även fast i svensk grundlag där det i Regeringsformens 1 kap. 2 § första stycket anges att ”det skall särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet”.

¹⁴ Hemlöshet 2017 – omfattning och karaktär. Socialstyrelsen. Artikelnummer 2017-11-15 s. 10.

¹⁵ <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/ekonomiskt-bistand/hemloshet/om-hemloshet-och-utestangning-fran-bostadsmarknaden/> (Socialstyrelsen 2021-07-02).

Barnkonventionen, som är en del av svensk lagstiftning, ska säkerställa att barnets mänskliga rättigheter tillgodoses. Enligt artikel 27 har barnet rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Konventionsstaterna ska inom ramen för sina resurser vidta lämpliga åtgärder för att bistå föräldrar och andra som är ansvariga för barnet att genomföra denna rätt och ska vid behov tillhandahålla materiellt bistånd och stödprogram, särskilt i fråga om mat, kläder och bostad.

Rätten till en bostad är, som beskrivet ovan, grundlagsskyddad. Samtidigt är det offentligas ansvar för bostadsförsörjning ett grundläggande, men allmänt formulerat mål, vilket innebär att det inte kan ses som en juridiskt utkrävbar rättighet för den enskilde.

Socialstyrelsen tar fram underlag och stöd till kommunerna i deras arbete med att motverka hemlöshet och genomför regelbundet kartläggningar av hemlöshet på nationell nivå.

Enligt förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser ska Länsstyrelsen årligen ta fram en skriftlig rapport som innehåller en analys av bostadsmarknaden i länet samt en redovisning av hur kommunerna och länsstyrelsen lever upp till kraven i bostadsförsörjningslagen. Rapporten ska även innehålla en redovisning av hur planeringen av bostadsförsörjningen samordnas inom kommunerna, mellan enskilda kommuner och regionalt.

Problem med missbruk, psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning och samsjuklighet ligger många gånger till grund för en hemlöshetsproblematik. Kommuner och regioner har ett gemensamt ansvar för att erbjuda stöd och behandling till personer med missbruk eller beroende utifrån sina ansvarsområden. Problematiken är ofta sammansatt och insatser behöver samordnas för att möta individens hela situation.

Enligt förordning (2007:1172) med instruktion för Kriminalvården ska Kriminalvården vidta åtgärder som bland annat syftar till att frigivningen förbereds.

Aktuell lagstiftning inom området:

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, Regeringsformen, Förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser, Hälso- och sjukvårdslag (2017:30), Socialtjänstlagen (2001:453), Förordning (2007:1172) med instruktion för Kriminalvården.

Ansvar på lokal nivå

Kommunen ansvarar enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar för att det finns bostäder till invånarna och ska planera bostadsförsörjningen utifrån lokalt framtagna Riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjerna syftar till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. Ett viktigt verktyg för kommunen är ägardirektiv till kommunala bostadsbolag. Enligt lagen ska kommunen anordna bostadsförmedling om det behövs med hänsyn till situationen på bostadsmarknaden.

Kommunen har enligt socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att personer som är folkbokförda i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver. För att få rätt till bistånd krävs att den sökande inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Det krävs dock att invånaren är villig att ta emot stödet som erbjuds; kommunen kan inte tvinga någon till att bo på en anvisad adress.

När det gäller hemlöshet som beror på strukturella orsaker har kommunen ingen skyldighet att bistå med stöd i form av en bostad. Samtidigt finns möjligheter för kommunen att utveckla insatser som motverkar strukturell hemlöshet på såväl individuell som generell nivå.

Kommunen har också enligt socialtjänstlagen skyldighet att bedriva förebyggande och uppsökande verksamhet och på olika sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden i kommunen. För vissa grupper har kommunen ett särskilt ansvar att tillhandahålla boenden. Det handlar om vissa äldre personer, vissa personer med funktionsnedsättning och kommunanvisade nyanlända.

Kommunen har ansvar för att alla invånare får det stöd och den hjälp som de behöver.¹⁶ För att lindra akut nöd gäller det även människor som inte är folkbokförda i kommunen men som vistas här kortare eller längre perioder, t ex papperslösa personer, utsatta EU/EES-medborgare eller personer folkbokförda i andra kommuner.¹⁷

Aktuell lagstiftning inom området:

Socialtjänstlagen (2001:453), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, Lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (2016:38), Plan- och bygglagen (2010:900), Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383), Hyreslagstiftningen (Jordabalk (1970:994), Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag (2010:879), Kommunallag (2017:725).

Den enskildes ansvar

Bestämmelserna i socialtjänstlagen innebär att var och en i första hand är skyldig att försörja sig själv och sin familj inom ramen för sin förmåga. I detta ingår också ansvar för att ordna bostad, vilket innebär att den bostadslöse själv får söka bostad via bostadsförmedling, bostadsföretag, andrahandsförmedlingar eller på annat sätt försöka ordna sin bostadssituation. För att få rätt till bistånd krävs att den sökande inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt.

Aktuell lagstiftning inom området:

Socialtjänstlagen (2001:453), Hyreslagstiftningen (Jordabalk (1970:994).

6. Grundläggande perspektiv

Följande perspektiv ska ligga till grund för det strategiska hemlöshetsarbetet.

Delaktighet och inkludering

De människor som berörs av hemlöshetsfrågan genom att de antingen lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa ska på olika sätt inkluderas i verksamhetsutveckling och nollvisionsarbete. Individens möjligheter till inflytande och makt över sitt eget liv ska värnas och stärkas.

Jämlikhet

Kommunen ska bidra till ökad jämlikhet och lika rättigheter oavsett kön,

¹⁶ Socialtjänstlagen 2 kap. 1 §

¹⁷ Socialtjänstlagen 2 a kap. 1-2 §§

könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Barnrättsperspektiv

Kommunen ska säkerställa att barnets rättigheter främjas och skyddas i alla åtgärder och beslut som rör barn. Barnrättsperspektivet ska genomsyra det strategiska arbetet och barnets bästa ska bedömas och beaktas i alla beslut, genom prövningar av barnets bästa eller barnkonsekvensanalyser. Barnet ska involveras utifrån sin mognadsgrad och ges möjlighet till inflytande och delaktighet.

Jämställdhet

Kommunen ska förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor och barn, och verka för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. En viktig jämställdhetsfråga är våld i nära relation, som omfattar fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt hot om våld.

Likabehandling

Kommunen ska verka för rättssäkerhet, förutsägbarhet och likvärdighet vid beslut som fattas.

Helhetsperspektiv

Bedömning om rätten till stöd för att anskaffa och kunna behålla en bostad utgår från den individuella situationen. Bedömningen ska präglas av ett helhetsperspektiv på den enskildes eller hushållets totala situation. Frågor om anskaffning av boende ska inte ses isolerade från personens eller familjens livssituation.

7. Örebro kommuns strategiska områden

Örebro kommuns strategi för att hantera och motverka hemlöshet består av fyra strategiska områden. Det första handlar om att skapa förutsättningar för arbetet med de övriga tre som har främjande, förebyggande respektive åtgärdande perspektiv. Dessa strategiområden förväntas gemensamt bidra till ett intensifierat och uthålligt arbete för att i samverkan med andra aktörer inom nollvisionsarbetet jobba mot det gemensamma målet att ingen ska behöva vara hemlös i Örebro kommun.

De grundläggande utgångspunkterna (se avsnitt 2), Socialstyrelsens fyra hemlöshetssituationer samt uppdelningen i hemlöshet på individuell och strukturell nivå ska genomsyra arbetet inom nedanstående fyra strategiområden.

Det strategiska hemlöshetsarbetet handlar inte om att lösa specifika grupper situationer utan om att ta ett samlat grepp kring hemlösheten i stort. Arbetssättet kräver en tydlig ledning och styrning och att alla berörda kommunala ansvarsområden samverkar långsiktigt och uthålligt. Det kräver också samverkan med aktörer utanför kommunen.

Strategiområde 1: Förutsättningar. Uthållig organisation för ett nollvisionsarbete.

När det gäller hemlöshet, som den komplexa samhällsutmaning det är, kan vikten av samverkan och samarbete inte nog betonas. För att ingen ska behöva vara hemlös i Örebro krävs att en mängd aktörer hjälps åt och bidrar till en gemensam problembeskrivning, liksom med konkreta lösningar på vägen mot målet. Berörda kommunala verksamheter, privata hyresvärdar, statliga myndigheter liksom intresseorganisationer och föreningar inom det civila samhället behöver sluta upp kring

en gemensam vision. Örebro kommun ska i detta arbete ha rollen som möjliggörare, men inte med nödvändighet vara utförare i alla delar.

En nollvision mot hemlöshet kräver ett mycket långsiktig och uthålligt arbete. En utgångspunkt för arbetet är att kartlägga hemlösheten lokalt och systematiskt följa utvecklingen över tid, både när det gäller individuell och strukturell hemlöshet. För att få hela bilden är det viktigt att alla aktörer inom nollvisionsarbetet samarbetar kring kartläggning och analys.

Nollvisionen och det gemensamma arbetet för att nå dit behöver formuleras tillsammans. Arbetet behöver genomsyras av erfarenhets- och kunskapsutbyte och en helhetssyn kring människans behov. Samordningen och samverkan behöver också inkludera dialog för ökad förståelse för varandras förutsättningar, ansvar och befogenheter i relation till nollvisionen – i syfte att synliggöra och hantera brister genom flexibla och innovativa samarbetsformer och arbetssätt.

Örebro kommun ska ta ansvar för samordningen kring nollvisionsarbetet genom att forma en långsiktig organisation med forum för samverkan och dialog mellan de aktörer som vill bidra till nollvisionsarbetet. En sådan organisation omfattar ledning och styrning internt inom Örebro kommun, en tydlig politisk hemvist samt en utsedd funktion med ett övergripande samordningsuppdrag rörande hemlöshetsfrågan.

Strategiområde 2: Främjande.

Bostäder för alla.

I Örebro kommun har produktionstakten för bostäder varit hög och kommunen använder i viss utsträckning markanvisning som ett instrument för att få ner hyresnivåerna. Trots detta är höga hyror i nyproduktion ett hinder för många människor och de billigare lägenheterna är attraktiva även för de personer som har hög betalningsförmåga, ett högt antal köpoäng eller ett starkt socialt nätverk. Detta skapar en ökad konkurrens som försvårar för de som står längst ifrån bostadsmarknaden. Oftast krävs inte bara egen försörjning utan också en tillsvidareanställning för att kunna få ett förstahandskontrakt. Relaterat till detta finns risken att antalet människor som lever i extrem trångboddhet ökar, med negativa effekter på bland annat barns fysiska och psykiska hälsa, och skolgång.

Ett Örebro där ingen behöver vara hemlös är ett Örebro där det finns socialt godtagbara bostäder för alla invånargrupper och individuella behov, oavsett betalningsförmåga eller andra förutsättningar. I Örebro ska ett särskilt fokus vara att barn inte ska bo i undermåliga bostäder, i extrem trångboddhet eller tvingas flytta återkommande på grund av osäkra kontrakt.

Kring arbetet med bostadsförsörjningsfrågor ska socialtjänsten och kommunens samhällsplanerande verksamheter samarbeta systematiskt. Socialnämnden har enligt socialtjänstlagen ett särskilt ansvar för att bistå med underlag till den strategiska stadsplaneringen, som ger information om de förutsättningar invånarna i Örebro kommun har.¹⁸¹⁹ Sociala, strukturella och socioekonomiska aspekter på bostadsmarknaden ska beaktas i stadsplanering och utvecklingen av stadsdelar och landsbygd, vilket bland annat innebär att följa utvecklingen på bostadsmarknaden ur ett strukturellt hemlöshetsperspektiv. I det strategiska arbetet ingår också att främja

¹⁸ I Örebro kommun är Socialnämndens ansvar i socialtjänstlagens mening uppdelad på flera nämnder.

¹⁹ Socialtjänstlagen 3 kap. 1 §

innovation och utveckling av alternativa lösningar på strukturella utmaningar på bostadsmarknaden.

Örebro kommun ska genom sitt allmännyttiga bostadsbolag ÖBO bidra till att befintligt bostadsbestånd utnyttjas på ett sätt som inkluderar alla människor. Kommunen ska också involvera och samverka med övriga lokala hyresvärdar och fastighetsägare. De är viktiga aktörer i att hantera frågor kring hemlöshet både på strukturell och individuell nivå.

Utöver arbetet med att främja bostäder som alla har råd med och där ingen heller behöver bo i extrem trångboddhet så ska Örebro kommun också bedriva ett generellt socialt främjandearbete kring delaktighet och inkludering, social sammanhållning, ökad egenmakt och egen försörjning. Genom kunskap om risk- och skyddsfaktorer för hemlöshet ökar möjligheten att stärka individer innan man hamnar i en hemlöshetssituation. Detta gäller inte minst ur perspektivet barn och unga.

Strategiområde 3: Förebyggande. Vräkningsförebyggande arbete

Den invånare som har en funktionsnedsättning eller drabbas av psykisk ohälsa, sjukdom eller arbetslöshet kan på kort tid få sin tillvaro raserad med svårigheter att behålla sitt boende som följd. För den som blir vräkt är vägen tillbaka till ett eget boende ofta mycket svår. I samverkan med fastighetsägare, liksom ideella och offentliga aktörer ska Örebro kommun bedriva ett uppsökande och vräkningsförebyggande arbete som innebär att signaler på att någon riskerar vräkning fångas upp i ett tidigt skede och stöd erbjuds utifrån individuella behov. De fall där barn riskerar att vräkas ska prioriteras utifrån Barnkonventionen och de risker hemlöshet, osäkert boende och extrem trångboddhet innebär för barns fysiska och psykiska hälsa, och skolgång²⁰.

Det förebyggande arbetet mot hemlöshet i Örebro kommun ska ske genom ett inkluderande arbetssätt som skapar delaktighet och ökad egenmakt bland de invånare som berörs.

Örebro kommun ska bedriva ett starkt generellt socialt förebyggande arbete kring ANDTS inklusive missbruk, skuldsättning, våld, fattigdom, ojämlikhet och psykisk ohälsa²¹. Det förebyggande arbetet ska ha ett långsiktigt perspektiv med särskilt fokus på barns rättigheter.

Oavsett om man befinner sig i hemlöshet eller riskerar avhysning ska Örebro kommun vara en tillgänglig kommun där det är enkelt att ta kontakt, få rådgivning och söka hjälp. Det ska också vara enkelt att få den information och det stöd man behöver för att kunna ta del av samhällets välfärdstjänster. Kommunen ska sträva efter flexibla arbetssätt mellan verksamheter så att individens behov är i fokus.

Det förebyggande arbetet mot den strukturella hemlösheten ska fokuseras på utveckling av innovativa bygg- och boendeformer med fokus på inkludering av resurssvaga grupper, främja ett ökat flöde i flyttkedjorna samt verka för att tillgängliggöra det befintliga bostadsbeståndet för fler grupper.

²⁰ <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/ekonomiskt-bistand/hemloshet/om-hemloshet-och-utestangning-fran-bostadsmarknaden/> Senast faktagranskad: 2018-11-14 (Socialstyrelsen 2022-01-28)

²¹ ANDTS är en förkortning av Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och liknande produkter samt Spel om pengar.

Det finns människor, t ex papperslösa eller utsatta EU/EES-medborgare, som vistas i Örebro under kortare eller längre perioder, med eller utan uppehålls rätt och utan att vara folkbokförda i kommunen. Många gånger lever dessa människor i stor fattigdom och utsatthet. Det är därför viktigt att Örebro kommun i samverkan med andra aktörer på lokal nivå verkar för att aktivt motverka ett framväxande parallellsamhälle där utsattheten riskerar att förvärras. Alla som vistas i Örebro kommun ska få sina grundläggande rättigheter tillgodosedda och det stöd som krävs för att avhjälpa akut nöd.

Strategiområde 4: Åtgärdande.

Effektiva, likvärdiga och kvalitativa insatser.

Det åtgärdande arbetet mot hemlöshet i Örebro kommun ska ske genom ett inkluderande arbetssätt som skapar delaktighet och ökad egenmakt bland de invånare som berörs.

För att lindra effekterna av hemlöshet ska Örebro kommun säkerställa att alla invånare som lever i hemlöshet ges möjlighet att ta del av samhällets välfärd, som t ex försörjningsstöd, vård och andra stödinsatser såsom rådgivning vid skuldproblematik. Det ska vara lätt att ta kontakt, få information och den hjälp man behöver för att kunna ta del av service och välfärdstjänster liksom vara en del av det demokratiska samhället. I detta arbete spelar övriga aktörer inom nollvisionsarbetet en avgörande roll.

Benämningar, begrepp, riktlinjer och rutiner för biståndsbeslut och insatser utifrån SoL och LSS ska så långt som möjligt vara enhetliga, oavsett organisation. Stödinsatser och boenden ska vara likvärdiga, och individens behov utifrån ett helhetsperspektiv ska stå i fokus. Innehåll i stöd, boende, vård och behandling ska vara kvalitativt och personal inom verksamheterna ska ha relevant kompetens i alla instanser.

Örebro kommun ska genom upphandling av tjänster samt i samverkan med aktörer inom offentlig, ideell och privat sektor verka för god kvalitet och hög effektivitet i verksamheter och insatser som beviljas. Genom samordning kring en gemensam nollvision mot hemlöshet kan det åtgärdande arbetet intensifieras, nå ut till fler och minska de problem och det lidande som riskerar att uppstå på grund av missförstånd, kunskaps- och tillitsbrist mellan samhällets olika aktörer och institutioner.

8. Strategins giltighetstid

Strategin gäller under perioden 2022-2030. En utvärdering och eventuell revidering ska ske efter halva tidsperioden.

9. Implementering och uppföljning

Grunderna för strategins implementering beskrivs i strategiområde 1 som tar upp vikten av en tydlig politisk hemvist, en utsedd funktion för samordning och en organisation med representation från berörda nämnders verksamheter. Inom ramen för denna struktur sker samordning, och förslag till prioriteringar av åtgärder tas fram. Vid behov fattas beslut i berörda politiska instanser.

Uppföljning av strategin ska ske i samverkan med det civila samhället, berörda målgrupper och andra relevanta aktörer.

Appendix

Detta är ett fristående avsnitt som innehåller hänvisningar till relevanta mål och samhällsbehov i Vårt hållbara Örebro samt relaterade uppdrag och styrdokument på nationell respektive lokal nivå. Syftet är att tydliggöra kopplingar mellan strategin och kommunens övergripande och långsiktiga mål, liksom till befintliga verksamheter och uppdrag.

Vårt hållbara Örebro – Program för hållbar utveckling

Mål

Målområde 4: Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet.

4.3 År 2030 ska kommuninvånarna ha tillgång till en bostad som motsvarar ens behov, bland annat utifrån geografi och demografi

4.6 År 2030 ska den befintliga bebyggelsens värden tillvaratas och ny bebyggelse ska bidra till att skapa sammanlänkade, attraktiva och trygga miljöer som kan möta livsmönster och behov hos alla grupper i samhället

Samhällsbehov

Mänskliga rättigheter och demokrati

- Säkerställ att mänskliga rättigheter tillgodoses, både för individen och för grupper, framförallt särskilt utsatta grupper såsom barn, personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och utrikes födda.
- Stärk individens möjligheter till inflytande och makt över sitt eget liv
- Motverka våld, försummelse och utnyttjande i alla dess former inklusive fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, ekonomiskt, hedersrelaterat och digitalt våld.
- Motverka segregation och utanförskap ur sociala, digitala, socioekonomiska, demografiska och etniska aspekter

Jämställda och jämlika livsvillkor

- Säkerställ lika livschanser och livsvillkor för kvinnor och män samt flickor och pojkar, oavsett könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller språk, inklusive teckenspråk.
- Minska skillnaderna i hälsa, välmående och livskvalitet med fokus på att förbättra för de grupper med sämst hälsa.

Ekonomisk jämställdhet och jämlikhet

- Minska inkomstskillnaderna och minska andelen som lever i relativ fattigdom.

God och likvärdig utbildning

- Öka den psykiska och fysiska hälsan hos alla barn och unga, oavsett kön, socioekonomiska förutsättningar och oberoende av var i kommunen de bor.
- Minska sociokulturella och socioekonomiska skillnader i samhället.
- Minska boendesegregation och skolsegregation.
- Öka samverkan och fokus utifrån individen oavsett myndighet eller kommunal förvaltning.

Bildning för en hållbar samhällsutveckling

- Säkerställ att alla, flickor och pojkar, samt kvinnor och män, har samma förutsättningar att göra medvetna val oavsett kön, funktionsnedsättning och socioekonomisk eller kulturell bakgrund.
- Öka anställningsbarheten hos grupper som står långt från arbetsmarknaden med bland annat tidiga investeringar i språk, utbildning och stödinsatser för att klara insteget på arbetsmarknaden.
- Öka möjligheterna för personer som inte har förutsättningar för att få ett arbete att utveckla sina förmågor och finna meningsfull sysselsättning.
- Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar.
- Säkerställ en långsiktigt fungerande bostadsförsörjning som främjar alla grupper i samhället

Relaterade uppdrag och styrdokument på lokal nivå.

- Vårt hållbara Örebro - Program för hållbar utveckling
- Överenskommelsen om samverkan i Örebro
- Riktlinjer för bostadsförsörjning
- Bosocial handlingsplan
- Handslaget, samarbete mellan Fastighetsägarna, ÖBO och privata fastighetsägare
- Vårt framtida Örebro – Örebro kommuns översiktsplan
- Uppdrag psykisk hälsa

Relaterade uppdrag och styrdokument på nationell nivå.

- Förebygga och motverka hemlöshet Analys och förslag för fortsatt arbete inom socialtjänsten. Socialstyrelsen; 2021.
- Samordnade insatser vid samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd (Dir. 2020:68)
- En socialt hållbar bostadsförsörjning (Dir. 2020:53)
- Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)
- Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU 2018:35)
- Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende – Stöd för styrning och ledning. Socialstyrelsen; 2019
- En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 (Prop. 2020/21:132)

Bilaga 1 - Förslag till åtgärder

Nedanstående lista beskriver förslag på konkreta åtgärder för att förverkliga nollvisionsarbetet och Örebro kommuns strategier. Listan baseras på ett tjugotal intervjuer och samtal med verksamheter inom kommunen samt externa aktörer inom offentlig, ideell och privat sektor. Ytterligare punkter har även tillförts via remissvar. Mer bakgrund till förslagen finns diariefört på ärendet.

Åtgärderna är sorterade på frågor att bevaka, samverka att utveckla, arbetsätt att fortsätta med/utveckla samt frågor att utreda.

Listan ska ses som förslag på åtgärder utan inbördes prioritering, inte en handlingsplan. Ansvariga funktioner eller instanser behöver konsekvensbedöma, värdera och prioritera, samt tydliggöra ansvarsfördelning och vilka förvaltningar som berörs, inför eventuella beslut om beställning och igångsättning av uppdrag. Åtgärder utifrån förslagen kan och bör i så hög utsträckning som möjligt genomföras i samverkan.

Många av de föreslagna utrednings- och utvecklingsåtgärderna behöver föregås av ett grundläggande arbete med undersökning av hemlöshetens omfattning och faktorer på lokal nivå som påverkar utvecklingen. Dessutom behövs en konkretisering, i förhållande till övergripande definitioner och kategoriseringar, av vilka grupper det strategiska arbetet ska inriktas på. Tillsammans kan detta också utgöra basen till en modell för att följa utvecklingen över tid, i enlighet med strategiområde 1.

Frågor att bevaka

1. Bevaka utvecklingen kring marknadshyra och hur det påverkar den lokala bostadsmarknaden.
2. Bevaka den nationella och lokala utvecklingen av arbetet för gruppen samsjuka, med missbruk/beroende och samtidig psykisk ohälsa.
3. Bevaka Boverkets arbete kring beräkningsmodeller för bostadsbrist.
4. Bevaka utvecklingen kring EBO-lagstiftningen och dess effekter på lokal nivå, framförallt kopplat till trångboddhet.
5. Bevaka den nationella utredningen kring ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU 2018:35)
6. Bevaka utlysningar av externa medel som har relevans för nollvisionsarbetet i Örebro.

Samverka att utveckla:

7. Utveckla former för samverkan mellan kommunala verksamheter samt regionens beroendevård och psykiatri för att främja konkret samarbete och gemensamma insatser.
8. Utveckla former för samråd med civilsamhället och dess brukar- och brukarnära organisationer för att ta tillvara erfarenheter och kunskap i syfte att förebygga och motverka hemlöshet.
9. Säkerställa att kommunen finns med i relevanta nätverk på nationell och regional nivå.

Arbetsätt att fortsätta med/utveckla

10. Fortsätta med och utveckla arbetet med förtur för dem som är i störst behov (ÖBO).
11. Fortsätt med och utveckla arbetet med Bostad först. Utred på vilket sätt Örebro kommun ska arbeta med Bostad Först-modellen.
12. Utveckla det vråkningsförebyggande arbetet ur ett barnrättsperspektiv, t ex genom att undersöka möjligheten att implementera modellen Barns Bostad Först i Örebro kommun.
13. Fortsätta med och utveckla arbetet med KvarBo och andra vråkningsförebyggande insatser.
14. Tillvarata verksamheten Personligt Ombud i rollen att synliggöra brister i verksamheter och välfärdssystem och omhänderta detta i det systematiska uppföljnings- och analysarbetet.
15. Stärk de Personliga Ombuden i rollen att uppsöka och stödja personer med psykisk ohälsa i kontakten med socialtjänsten och andra myndigheter, samt undersöka om ombudsmannaskapet inom det civila samhällets roll kan formaliseras och stärkas.
16. Fortsätta samverkan med Örebro stadsmission och andra aktörer kring gruppen utsatta EU/EES-medborgare.
17. Fortsätta med och utveckla arbetet med ekonomisk rådgivning till invånare i samverkan med EKSAM.
18. Utveckla arbetet med att erbjuda stöd till invånare som av olika anledningar har svårigheter att betala sin hyra. Det kan t ex handla om att verka för att ersättning från Försäkringskassan går direkt till hyresvärd.
19. Utveckla bibliotekens roll i att tillgängliggöra information samt stärka och underlätta kontakter med kommunen liksom andra myndigheter och aktörer för människor som lever i hemlöshet.
20. Utveckla statistisk och analys kopplat till hemlöshet och bostadsförsörjning genom att t ex med stöd av GIS visa på vilka inkomstnivåer och genomsnittliga kötider som krävs för att köpa respektive hyra bostäder över hela kommunen.
21. Säkerställ att kommunen har en tidig samverkan med Kriminalvården inom ramen för Kriminalvårdens arbete med inlussning, i syfte att fånga upp de klienter som omfattas av hemlöshetssituation 1 enligt Socialstyrelsens definition.
22. Säkerställ hemlösa personers tillgång till samhällets service och välfärdstjänster samt digital inkludering.
23. Samarbeta med det civila samhället kring att främja trygga sociala kontakter och nätverk för personer med beroendeproblematik som saknar detta.
24. Säkerställ att de personer som kommunen bosätter får relevant information om rättigheter och skyldigheter kring sin bostad utifrån individuella förutsättningar och behov.
25. Utveckla och främja den enskildes möjlighet att behålla viss inkomst över försörjningsstödsnormen enligt SoL, 4 kap 1 b §.
26. Utvärdera effekterna av de offentligt finansierade härbärgesverksamheterna och hur de möter behoven hos akut hemlösa personer.
27. Utvärdera effekterna av kommunens vård- och boendekedjor.

28. Kartlägg olika boendeformer och boendestöd i syfte att skapa större enhetlighet inom de verksamheter som lyder under LSS och SoL.
29. Genomför en översyn av riktlinjer och rutiner som berör strategin. Se till att kommunen har relevanta styrdokument på rätt nivå.

Frågor att utreda:

30. Utred hur kommunen, tillsammans med ÖBO och andra externa aktörer, kan främja innovativa lösningar på strukturell hemlöshet och bristen på tillgängliga bostäder för grupper som har en svag ställning på bostadsmarknaden. Exempel på frågor att utreda vidare är kommunal hyresgaranti, införandet av inkomsttak för billiga hyresrätter och möjligheten att ställa sociala krav i samband med markanvisning.
31. Utreda möjligheten till utvecklad hantering av målgrupper som har ett stort behov av samordnat stöd utan att passa in i de stödinsatser som kommunen erbjuder. Exempelvis funktionsnedsättning utan LSS-tillhörighet eller missbruksproblematik tillsammans med behov av vård och omsorg.
32. Utred hur olika delar av socialtjänsten kan samverka närmare med Kronofogden vid avhysningar för att erbjuda stöd till den som avhyses. Kronofogdens metodmaterial "Hemma" kan utgöra ett stöd i kommunens fortsatta arbete mot hemlöshet.
33. Utred möjligheten att, i fler situationer och sammanhang, erbjuda fler personer i hemlöshet träning av färdigheter som krävs för att behålla ett boende.
34. Utred möjligheter till alternativa bostäder för grupper som saknar fungerande lösningar i nuläget. (t ex personer med lätt funktionsnedsättning, samsjuklighet, äldre personer med både demens och missbruksproblem) Öppna för olika typer av boenden för att anpassa utifrån olika behov.
35. Skapa en övergripande kommunal struktur som lever upp till lagen om det kommunala bostadsförsörjningsansvaret ur ett helhetsperspektiv, där även ansvaret för boendefrågor utifrån LSS, SoL, Plan- och bygglagen, Lagen om kommunala allmännyttiga bostadsaktiebolag samt Bosättningslagen integreras. (Se även KS 338/2014)
36. Utred möjligheten att samla olika boendefrågor, kopplade till kommunens SoL- och LSS-verksamheter, till en nämndöverskridande boendeenhet.
37. Utred möjligheten att inför en kommungemensam förvaltarfunktion för att hantera frågor som exempelvis mellanbesiktning, försäkringsärenden och magasinering av övergivna bohag.
38. Utred möjligheten till behandlingskontrakt/överenskommelser som ställer krav kring provtagning och stödinsatser för dem som är i behov av den typen av stöd. Verkyget saknas i nuläget.
39. Undersök möjligheterna att tillsammans med bland annat regionen skapa tillgång till säker förvaring av mediciner och andra stödbegärliga privata ägodelar.
40. Kartlägg vilka skyddsnet som finns i den kommunala organisationen för att säkerställa att inga barn ska bli hemlösa. Kartlägg den extrema trångboddheten och utred åtgärder för att motverka den. Beakta särskilt barnets rättigheter och de effekter extrem trångboddhet har för barns hälsa och skolgång.
41. Kartlägg omfattningen av kraftiga hyresökningar i samband med renoveringar samt dess effekter (så kallade renoveringsökningar).
42. Kartlägg kommunens kostnader för insatser och verksamheter relaterade till hemlöshet, som en del av den systematiska uppföljningen och analysen.